ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

PRÁVNÍ AKTUALITY
ŘÍJEN 2022

HAVEN ++ HAVEN ++ HAVEN ++ HAVEN ++ HAVEN

HAVEN
ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ

Dovolujeme si Vám představit několik novinek z oblasti legislativy a judikatury z průběhu října a předcházejících měsíců roku 2022. O dalších změnách Vás budeme informovat i v měsících příštích.

Veřejná správa

+ Povinné zřízení datových schránek

Dne 1. 1. 2023 vstoupí v účinnost novela zákona o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, na jejímž základě budou povinně zřizovány datové schránky všem subjektům vedeným v registru osob.

Sice ještě probíhají debaty o tom, zda se datová schránka zřídí nakonec i všem fyzickým osobám, ale již nyní je jisté, že datové schránky budou povinně zřízeny všem podnikajícím fyzickým osobám a právnickým osobám, které jsou zapsané v zákonem stanovené evidenci (jedná se např. i o spolky či společenství vlastníků jednotek). Datové schránky budou zřízeny povinným subjektům automaticky a přístupové údaje k nim jim budou rozeslány dopisem. Datové schránky budou následně automatizovaně zpřístupňovány i subjektům, které si nepřevezmou přístupové údaje a nikdy se nepřihlásí.

Pokud by se povinnost nakonec vztahovala i na všechny fyzické osoby, které disponují kvalifikovaným prostředkem pro elektronickou identifikaci (např. bankovní identitou), přístupové údaje jim rozesílány nebudou, protože se do datové schránky budou přihlašovat i nadále za pomoci prostředku pro elektronickou komunikaci.

+ Nezákonné zveřejnění majetkových přiznání členů zastupitelstev

Ústavní soud rozhodl dne 25. 10. 2022 nálezem sp. zn. IV. ÚS 579/22, že Ministerstvo spravedlnosti nemělo po zrušujícím nálezu ÚS pokračovat v plošném zveřejňování majetkových přiznání zastupitelů obcí a krajů. Pokud tak učinilo, byť v situaci, kdy nález ÚS ještě nebyl vykonatelný, postupovalo protiústavně. V důsledku toho vzniká dotčeným zastupitelům nárok na náhradu nemajetkové újmy způsobené nesprávným úředním postupem.

Obchodní právo

+ Novela zákona o evidenci skutečných majitelů

Dne 1. 10. 2022 vstoupila v účinnost významná novela zákona o evidenci skutečných majitelů.

Novela na prvním místě rozšířila dosavadní zákonnou povinnost evidovat skutečného majitele také na církve a náboženské společnosti, odborové organizace nebo společenství vlastníků jednotek. Změnila se pak i samotná definice toho, kdo je skutečným majitelem. Novela se proto dotýká i již zapsaných subjektů, které budou muset prověřit, zda v důsledku nového vymezení pojmu skutečného majitele nemusí provést změnu svého zápisu. Pozitivem je, že údaje o velké většině zapisovaných subjektů (i těch, na které se povinnost vztahuje teprve až od 1.

10. 2022) se zapíší do evidence automaticky. Pro ty ostatní bude první zápis osvobozen od poplatku.

+ Škoda způsobená podnikateli porušením zákazu konkurence jeho zástupcem

Nejvyšší soud (NS) se v rozsudku ze dne 26. 7. 2022, sp. zn. 21 Cdo 1316/2021, zabýval otázkou porušení zákazu konkurence zástupcem podnikatele, který je zároveň jeho zaměstnancem.

NS dospěl k závěru, že nároky podnikatele se v takovém případě posuzují podle obecné úpravy zastoupení obsažené v občanském zákoníku (OZ). Podle ní má podnikatel dvě možnosti, jak na porušení zákazu konkurence reagovat – buď se může domoci toho, aby mu jednání vůbec nebylo přičítáno a bylo přičítáno zaměstnanci, který ho zastupoval, nebo může přistoupit k vymáhání náhrady škody, kterou mu jednání zastupujícího zaměstnance způsobilo. Pokud se podnikatel rozhodne pro uplatňování náhrady škody, je možné postupovat podle zákoníku práce za předpokladu, že škoda byla způsobena zaviněným porušením povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.

K výše uvedenému je třeba dodat, že přičíst jednání zaměstnanci-zástupci lze do tří měsíců ode dne, kdy se podnikatel o jednání dozvěděl, nejpozději však rok ode dne, kdy k jednání objektivně došlo. NS k tomu dodal, že právo na náhradu škody způsobené podnikateli porušením zákazu konkurence jeho zástupcem nezaniká, uplyne-li marně doba stanovená pro uplatnění nároku na přičtení jednání zaměstnanci-zástupci.

+ Zablokování spojení podniků nedosahujících obratových kritérií

Evropská komise vůbec poprvé rozhodnutím ve věci *Ilumina & Grail* zablokovala spojení dvou amerických společností, které působí na evropském trhu, přestože nesplňovaly podmínky pro notifikaci tohoto spojení.

Šlo i tak však o významné subjekty na trhu v oblasti biotechnologií. Jakkoli fúzující společnosti nemusely spojení komisi oznámit, obrátily se na ni členské státy v souladu s evropským soutěžním právem, protože transakce podle nich ovlivňovala obchod mezi členskými státy a hrozilo zásadní narušení hospodářské soutěže. Evropská komise členským státům vyhověla, když poukázala na to, že i přes navržená opatření by spojení mohlo vést k odstřižení ostatních podniků od technologií, které jedna ze spojovaných společností poskytuje.

Daně

+ Oprava zničené stavby nebo již vybudování stavby nové?

Nejvyšší správní soud (NSS) se zabýval kauzou, ve které šlo o to, zda stavba v důsledku požáru zanikla, a stavební práce proto směřovaly k vybudování nové stavby, anebo zda provedené stavební práce bylo nutno posoudit pouze jako opravu stavby, která v důsledku požáru nezanikla.

Správce daně věc posoudil jako vybudování nové stavby, a proto daňovému subjektu (který na věc nahlížel jako na opravu vyhořelé stavby, jejíž náklady jednorázově zahrnul do daňově uznatelných výdajů) doměřil daň z příjmů právnických osob, protože úhradu za stavební práce podle něho měl daňový

subjekt uplatňovat do nákladů formou daňových odpisů.

NSS se v rozsudku ze dne 14. 9. 2022, č.j. 7 Afs 132/2022-22, přiklonil k názoru správce daně. Podle NSS vzniká stavba v okamžiku, v němž je vybudována minimálně do takového stádia, od něhož všechny další stavební práce směřují již k dokončení takto druhově i individuálně určené věci. K tomu u nadzemních staveb dochází, když je již jednoznačným a nezaměnitelným způsobem patrno alespoň dispoziční řešení prvního nadzemního podlaží. Obdobně k zániku stavby jako věci dochází u nadzemních staveb tehdy, není-li již patrno alespoň dispoziční řešení prvního nadzemního podlaží původní stavby (tj. zpravidla destrukcí obvodového zdiva pod úroveň stropu nad prvním podlažím, obvykle při současném odstranění zdiva příček). Pro posouzení zániku původní stavby je tak rozhodující, co bylo odstraněno, nikoliv, co bylo nově vybudováno.

Při úplné destrukci obvodových zdí, jako tomu bylo v projednávaném případě, je dle NSS nepochybné, že původní stavba zanikla.

Procesní právo

+ Prokázání převodu směnky na řad v exekučním řízení

Pokud vymáhaná povinnost v průběhu exekučního řízení přejde nebo bude převedena na jiného, je to třeba v exekučním řízení prokázat listinou vydanou nebo ověřenou státním orgánem nebo notářem, pokud nevyplývá přímo z právního předpisu.

NS nyní v usnesení ze dne 26. 7. 2022, sp. zn. 20 Cdo 1415/2022, dovodil, že když podmínkou pro převod směnky na řad je vedle rubopisu také její předání nabyvateli, musí listina vydaná nebo ověřená státním orgánem nebo notářem prokazovat i předání směnky na řad nabyvateli. Pouhé ověření podpisu indosanta (dosavadního převádějícího) na směnce nepostačuje.

+ Právní nástupnictví žalovaného, na němž je vymáháno nezastupitelné plnění

NS v usnesení ze dne 29. 6. 2022, sp. zn. 25 Cdo 1328/2021, potvrdil, že je-li předmětem řízení nárok, jehož uspokojení lze dosáhnout pouze tak, že jej splní osobně žalovaný (např. vytvoření uměleckého díla, vykonání jiné činnosti osobně žalovaným, zdržení se určitého jednání, náhrada nemajetkové újmy způsobené zásahem do osobnostních práv apod.), zaniká povinnost smrtí žalovaného dlužníka.

Ve vztahu k náhradě nemajetkové újmy způsobené zásahem do osobnostních práv však výše uvedené lze vztáhnout jen na morální zadostiučinění. Pokud se tedy žalobce domáhá odčinění újmy v penězích, přechází tato povinnost na právní nástupce žalovaného.

+ Doručování příkazu k dodání do výkonu trestu odnětí svobody

ÚS v nálezu z 11. 10. 2022, sp. zn. II. ÚS 1693/22, vyzdvihl, že při doručování písemností v trestním řízení obecně je třeba postupovat předvídatelně.

V projednávaném případě mohl stěžovatel podle ÚS legitimně očekávat, že mu výzva bude zaslána na adresu, kam mu písemnosti byly opakovaně úspěšně doručovány v

poslední době, nikoliv na adresu, kterou uvedl při výslechu v roce 2018. Výzva k dobrovolnému nástupu do výkonu trestu tak nebyla stěžovateli řádně doručena.

NEJSTE NA TO SAMI
YOU'RE NOT ALONE
SIE SIND NICHT ALLEIN

www.ak-haven.cz

HAVEN ++ HAVEN